

Till Länsstyrelsen i Västra Götaland

Synpunkter på anläggande av bergtäkt för husbehov på Mjällby 1:1 i Stenungsunds kommun, remiss till Länsstyrelsen från Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark. Dnr.525-42610-2020, berör även dnr. 42645-2020.

Ärendet

I meddelande 2020-10-26 begär Länsstyrelsens föreningens synpunkter på anläggande av en bergtäkt på skogsfastigheten Mjällby 1:1 i Svartedalen i Stenungsunds kommun. Avsikten är att ta i anspråk ca 800 kvm berg genom sprängning till 9000 ton bergkross för att anlägga vägar för framkomst av skogsmaskiner för planerade skogsavverkningar i området. Svar skall vara Länsstyrelsen tillhanda senast 10 november 2020. Av bilagda karta framgår att platsen ligger inom naturområde med över hundraårig tallskog strax söder om Stora Bjurevatten i Svartedalen.

Beskrivning av platsen, 118 årig tallskog, delvis på hällmark i Svartedalen

Den planerade bergtäkten är tänkt att ske i ett tallskogsområde (9 ha 118 - årig tallskog) på en hällmarkssrygg strax söder om Stora Bjurevatten i inom f.d. kronoparken Hålt i Spekeröd. Kronoparken såldes för några år sedan av Sveaskog till en privat markägare Thomas Saxborn, som i augusti 2020 inkommit med anmälan om avverkning av 38 ha skog på fastigheten Mjällby 1:1 (A36315-2020, A36339-2020, A36337-2020 och 2020-02-17). Sveaskog hade tidigare klassat området som NO, natur orörd, dvs ett av bolaget skyddat område motsvarande "nyckelbiotopsskydd", men "skyddet" togs bort inför försäljningen 2018. Området där täkten är inritat på kartan ligger på en skogshöjd med enstaka berghällar i dagen och omges av Stora Bjurevatten i norr, en mosse i väster och av en bäckravin i öster. Och en skötselväg som skär igenom tallskogsryggen i söder.

Områdets naturvärden och hemställan om naturreservat och Natura 2000

Föreningen har i hemställan om Natura 2000 och naturreservat för f.d. kronoparken Hålt, 2020-09-10 till Länsstyrelsen, angett denna fastighets stora natur- och friluftsvärden. Vi har därför begärt avverkningsstopp i avvaktan på fördjupade inventeringar av särskilt skyddsvärda arter. I det planerade täktområdet finns revir för järpe, spillkråka, tjäder med trolig spelplats och även förekomst av orre. I den intilliggande mossen strax väster om platsen finns en spelplats för orre. I övrigt hänvisas till bilagorna till hemställan, där inventeringar av naturvärden och habitat framgår både i text och på kartor. Vi vill också framhålla att f.d. kronoparken Hålt tidigare har föreslagits som tätortsnära naturreservat av både Stenungsunds kommun som av Länsstyrelsen (2003). Föreningen Rädda Svartedalen har också vid upprepade tillfällen begärt att kronoparken skall klassas som naturreservat och Natura 2000-område. Kronoparken Hålt utgör ett viktigt komplement till det angränsande naturreservatet och Natura 2000-områdena i Svartedalen (SE520142, SE0520166) vad gäller vissa utpekade

särskilt skyddsvärda fågelarter i Natura 2000-området, bl.a. tjäder, järpe, orre och sparvuggla, samt särskilt skyddsvärda livsmiljöer enligt habitatdirektivet.

Föreningens synpunkter

Med anledning av ovanstående vill vi framföra följande synpunkter

- Enligt 3 kap 1 § MB skall mark och vattenområden användas för de ändamål för vilka områdena är bäst lämpade. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Verksamheten skulle innebära stor påverkan på omgivande naturvärden med uppenbar risk för påtaglig skada på naturvärden och riksintresset för natur och friluftsliv. Alternativ täktlokalisering saknas.
- Enligt 2 kap 4 § MB skall en sådan plats väljas att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Stora ingrepp med risk för skada och störningar i habitat för särskilt skyddsvärda fågelarter, bullerpåverkan av transporter och täktverksamhet på plats gör platsen olämplig för bergtäkt. Nyttan med täktverksamheten står inte i proportion till ingreppen i naturmiljön. Bevisbörderegeln är inte uppfylld och bryter mot MB, AF och berörda EU- direktiv (fågel- resp habitatdirektivet). Inte heller kunskapskravet är uppfyllt enligt MB 2 kap 2 §, då det brister i inventeringar och dokumentation av skyddsvärda arter. MKB saknas. Försiktighetsprincipen, 2 kap 3 § MB och hushållningsprincipen 2 kap 4 § är inte uppfyllda mot bakgrund av områdets förekomst av särskilt skyddsvärda arter och deras livsmiljöer.

Vi vill erinra om Artskyddsförordningen 4 §1 3pp; om förbud mot avsiktligt dödande och störande, dvs uppenbar risk för en sådan effekt på angivna skyddsvärda fågelarter. Detta mot bakgrund av att syftet med täktverksamheten är att underlätta omfattande slutavverkningar i stora delar av f.d kronoparken Hålt, inte bara ingrepp av själva täktverksamheten.

Tjädern har inte gynnsam bevarandestatus regionalt främst p.g.a. fragmentering i skogslandskapet. Beståndet i området utgör en viktig länk för det intilliggande Natura 2000-området strax öster om Mjällby 1:1, där tjäderpopulationen i den södra reservatsdelen har minskat under senare tid och där risk för utarmning av föreligger. Skogsavverkning i det planerade området står i strid med artskyddsförordningen 4:2 och 4:4 (risk för skada och störning av spelplats och fortplantningsområde både för tjäder och orre). Vi vill hänvisa till habitatdirektivet 6:3, där betydande effekter och konsekvenser kan uppstå i ett Natura 2000-område till följd av planer och projekt, dvs olika åtgärder, t.ex. skogsavverkning, som bedrivs strax utanför ett skyddat område. (se även mål i EU-domstolen C 142/16 sid 29).

- Inventeringar, bl.a. av MN Naturdokumenta 2001, och senare uppgifter (se bl.a. tidigare fågelförteckning 2015 - 2020 i inskickad hemställan om Natura 2000 och reservat). Detta kunskapsmaterial visar på förekomst av ett antal särskilt skyddsvärda arter i f.d. kronoparken, berggub, tjäder, järpe, hedjohannesört, kambräken, rävticka, kattfotslav, grov fjädermossa, havstulpanlav, fällmossa, purpurmylia och skuggmossa. I anslutning till täkten har även nattskärria, sparvuggla observerats. Kolgropar finns också i området. Anläggande av skogsbilvägar och transporter riskerar även att medföra hydrologiska ingrepp i bäckar och dråg samt störningar och fragmentering av livsmiljöer för olika arter, bl.a. spillkråka och järpe.

- Planerad bergtäkt i värdefullt naturområde (se ovan) utgör enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för reservatsbildning ett skäl för bildande av interimistiskt naturreservat. Vi vill därför att denna skyddsform övervägs eftersom akut hot föreligger. Motiven utgörs av kumulativa effekter, dvs. av både täktverksamhet och skogsavverkningar i området, som berör spelplats för tjäder och orre samt förekomst av flera ovan angivna särskilt skyddsvärda fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv och enligt artskyddsförordningen. Motiv: Den högt belägna bergtäkten med sprängning, borring, krossning samt transportererna kommer att skapa upprepade störningar, buller, vibrationer och damm som kan medföra negativa effekter på dessa utpekade arter och deras livsmiljöer. Verksamheten riskerar även att förorsaka stora lokala utsläpp till luft och vatten av partiklar och med sprängmedelsrester (kväveutsläpp som nitrat, ammoniak), vilket kan ge en negativ påvekan på omgivningen och på Nordån och hydrologin i området (där finns bla strömstare, öring och kanske flodpärlmussla).
- Vi vill även hänvisa till ett liknande fall av täktverksamhet som berör Svartedalens Natura 2000-område och naturreservat, vid Stendammen, där Länsstyrelsen i yttrande 2006-03-24 (dnr 551-36770-2005) av flera liknande skäl avslag på ansökan om sådan verksamhet i området.

Med anledning av ovanstående begär Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark att den planerade ansökan om täktverksamhet avslås. Det bör även framhållas att även om täktverksamheten inte kommer till stånd i det planerade området kan det befaras att markägaren har för avsikt att anlägga liknande typ av skogsbilvägar inom f.d. kronoparken för avverkningsändamål. Det föreligger en påtaglig risk för stora ingrepp och fragmentering av värdefulla livsmiljöer för särskilt skyddsvärda arter enligt ovan, vilket även bör beaktas vid frågan om föreningens hemställan om Natura 2000- och reservatsskydd av kronoparksområdet.

Kungälv den 1 november 2020

Kåre Ström
Ordförande i Rädda Svartedalen
Tvetgatan 277
442 33 Kungälv
Tel: 0707-723204, e-post: karestrom@telia.com

Stig Johannesson
Sekreterare i Rädda Svartedalens vildmark
Munkegårdegatan 355
44241 Kungälv
Tel: 076 3464515 e-post: andolf@tele2.se

För kännedom:
Skogsstyrelsen
Thomas Saxborn
Naturvårdsverket

Referenser:

Hemställan till Länsstyrelsen 2020-09-10 om att peka ut f.d. kronoparken Hålt i Spekeröd i Svartedalen till Natura 2000 - område och bilda naturreservat i området